

Kovács Bálint

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Armenológiai tanszékének megalakulása és céljai

Prof. Ruben Mirzakhanyan, Dr. Kovács Bálint kinevezett tanszékvezető és prof. Fodor György dékán

2016 tavaszán a PPKE rektora, Prof. Dr. *Szuromi Szabolcs Anzelm O.* Praem jereváni látogatásán ígéretet tett arra, hogy a közeljövőben a magyarországi katolikus egyetemen armenológiai tanszék megnyitására kerül sor.

Egy tanszék megalapítása, szakmai háttérnek biztosítása azonban több mint egy cégalapítás, nem szokott rövid időn belül végbemenni. A Pázmány Péter Katolikus Egyetemen ez mégis sikerült – és fél éven belül létrejöhetett a szervezeti egység, az ehhez kapcsolódó pénzügyi háttérrel, oktatói közösséggel és szakmai programmal. A PPKE Egyetemi Tanácsa támogatta a tanszék felállítását, valamint a képzés akkreditálási eljárásának megindítását, *Véres András*, a Magyar Püspöki Kar elnöke, a PPKE nagykancellárja 2016 szeptember 1-től jóváhagyta az Armenológiai

tanszék létrehozását egyetemünkön. A PPKE Bölcsészettudományi Karának Kari Tanácsa pedig támogatta az Oktatási Hivatalnál kezdeményezett specializáció-bejegyzést így az egyetem történelem szakos MA képzésének keretében a hallgatók 2016 szeptemberétől önálló, örmény-tanulmányok specializáción folytathatnak tanulmányokat. A cél az önálló, akkreditált, angol-nyelvű mesterképzési szak beindítása *örmény tanulmányok MA* néven, amelyre előreláthatólag 2017 – legkésőbb 2018 – szeptemberétől kerülhet sor.

A képzés és a PPKE Bölcsész- és Társadalomtudományi Karán (BTK) létesülő szervezeti egység részleteiről néhány hete Prof. *Fodor György* dékán további

Az Armenológiai Tanszék felavatása

tárgyalásokat folytatott Örményországban. A PPKE rektora, valamint a PPKE-BTK dékánja nagyon támogatják a képzés és tanszék munkáját, hiszen a katolikus egyetemen az örmény kutatásoknak már több mint egy évtizedes hagyománya van, megvan tehát az ehhez szükséges szakmai háttér, ugyanakkor a világ első keresztény nemzetének kultúrájáról, történetéről van szó. Ezeket az előfeltételeket jól kiegészíti a Vatikán és az örménység kiváló kapcsolata – amely elég erősnek bizonyul ahhoz, hogy a Magyarország – Örményország megszakított diplomáciai kapcsolatain felülkerekedjen: az örményországi egyetem rektora egyértelműen jelezte, hogy azért kapott az állami fenntartótól engedélyt a magyar állami egyetemmel való együttműködésre, mert az a Vatikán által elismert katolikus egyetem.

Az armenológiai képzést és kutatást biztosító tanszéket 2016 október 21-én

Prof. Ruben Mirzakhanyan és házastársa

avatták fel ünnepélyesen Piliscsabán, a Jereváni Állami Pedagógiai Egyetemnek a PPKE meghívására október 20. és 25. között Magyarországon tartózkodó delegációja jelenlétében, amelyet az örmény egyetem rektora, *Prof. Ruben Mirzakhanyan* vezetett az egyetem két dékánjának – *Dr. Edgar Hovhannisyan* és *Dr. Tigran Mikayelyan* – és további oktatóinak részvételével. Ekkor került sor a tanszékvezető kinevezésére és az oktatók munkaszerződésének az átadására is.

A tanszék a Pázmány Bölcsészettudományi Karán, a *Prof. Őze Sándor* vezette Történettudományi Intézet keretében folytatja munkáját, amely kifejezi azt, hogy az egyetem eddigi, e téren végzett – főleg a kárpát-medencei örménység történetét vizsgáló – konferenciái és kutatásai az új tanszékkel összhangban vannak, és a tanszék megalapításának a szakmai hátterét biztosítják. *Őze Sándor* rendezte meg 2002-ben az

Balról: Dr. Kovács Bálint, dr. Issekutz Sarolta, Prof. Ruben Mirzakhanyan és házastársa

„Örményország Kincsei – Titkok az Ararátról“ kiállítást, amely mintegy a kiindulópontjává vált a későbbi tevékenységnek.

A tanszék megbízott vezetőjévé e sorok íróját nevezte ki az egyetem rektora, akinek a feladata – a tanszék vezetésén túl – a tanszék *„szervezeti és működési rendjének kialakítása, különösen a nemzetközi együttműködésekben vállalt kötelezettségekre“*.

A tanszék főállású munkatársai nemzetközileg elismert szakemberek:

Dr. Elke Hartmann, jeruzsálemi örmény származású oszmanista és történész, Berlinben szerzett PhD fokozatot, kutatási témája pedig az Oszmán Birodalom modernizációja, kisebbségei, illetve az örmények ellen elkövetett népirtás.

A múzeumban

A küldöttség találkozása Fülöp Ákos plébánossal

Dr. Vahe Tachjian libanoni származású örmény történész, aki Párizsban doktorált és a Houshamadyan (www.houshamadyan.org) kutatóprojekt vezetője, amelynek célja az örmények mindennapi életének a rekonstrukciója az Oszmán Birodalomban.

Mellettük megbízott előadóként a 2016/17-es félév őszi szemeszterében *Ronald Suny*, a University of Michigan professzora, valamint *Szuromi Kristóf*, a PPKE Történettudományi Intézet tanársegéde tart szemináriumot a hallgatónak.

A tanszék oktatási nyelve az angol. Egy ilyen, nemzetközi érdeklődésre igényt tartó programnak mind az oktatói, mind a hallgatói nemzetközi közegből kerülnek ki – és a cél is a nemzetközileg prosperáló képzés biztosítása.

Az első szemeszterben az örmény specializációra érdeklődő hallgatók száma meglehetősen nagy, mintegy 10-15 hallgató iratkozott fel a szemináriumokra és előadásra. A nagy érdeklődés háttérében a 2016 tavaszán, a Kaukázusba megszervezett tanulmányi kirándulás pozitív tapasztalata áll: azok jelentkeztek ugyanis örmény specializációra, akik személyesen megélték

az örmény kultúrával, az örmény tájjal, az örmény társadalommal való találkozást. Mellettük Jerevából is vannak hallgatóink, a két egyetem között megkötött ERASMUS+ szerződésnek köszönhetően.

A létrejött armenológiai tanszék nemzetközi tudományos életben való létjogosultságát igazolja, hogy már a megalakulás idején együttműködési szándékát jelezte a Lipcsei Egyetem Kelet-Közép-Európa Intézete (GWZO), valamint a világ egyik legnagyobb örmény alapítványa, a liszaboni székhelyű Gulbenkian Alapítvány. Ez utóbbi szervezet ígéretet tett 2017 őszétől három éves időtartamra, évenként 5 külföldről érkező hallgató tanulmányainak a finanszírozására: önálló ösztöndíjat hoznak létre a Pázmány örmény tanulmányok képzésében részt vevő diákoknak, fizetve tandíjukat, útiköltségeiket és ellátásukat. Emellett meghívást kaptunk egy amerikai utazásra is, amely során a michigeni, los angelesi, fresnói, bostoni „Armenian Studies“ központokban mutathatjuk be a megalakult tanszék munkáját és céljait.

A nemzetközi közösség mellett nagy reményeink vannak a magyarországi örmény

közösség segítségére. Az egyetem nagyvonalúan támogatja az armenológia munkáját, fizetve az oktatókat, bővítve a könyvtár állományát, fogadva a külföldi vendégoktatókat. Amelyet azonban nem tud biztosítani, az a diákok száma. Csak úgy működhet hosszabb távon a tanszék és a tervezett szak, ha elégséges diák áll minden évben rendelkezésre, ugyanis ő utánuk vagy a magyar állam fizet normatívát (amennyiben magyar állampolgárok), vagy a diákok fizetnek tandíjat. Tehát a diákok létszáma az, amely a képzés és tanszék gazdasági hátterét biztosítja. Részben bízunk abban, hogy

A professzorok ajándéka az örmény katolikus plébániának

a kárpát-medencei örménység köréből mindig érkeznek diákok, akik az államilag támogatott képzésben vesznek részt. Részben e sorok útján is szeretnénk azt kérni a hazai örmény önkormányzatoktól, hogy támogassák az ide érkező örmény diákokat. Ennek módja akár az ösztöndíj alapítás (hasonlóan a Gulbenkian Alapítványhoz), akár a kollégiumi költségek átvállalása. Ilyen jellegű felajánlásokra a PPKE armenológiai tanszéke nyitott és az egyetemmel vagy kollégiumokkal létrejövő szerződés megkötését örömmel veszi.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy

Szőke István

Jászai Mari-díjas, Déryné díjas, Aranyokleveles színész, rendező

74 éves korában 2016. október 30-án elhunyt.

Temetéséről később történik intézkedés.

Emlékét kegyelettel megőrizzük!